WS2S82

Thiruvananthapuram Edl Dist
Sanskrit Woksheet 2

STD X

पाठः २

दीनवत्सला जननी।

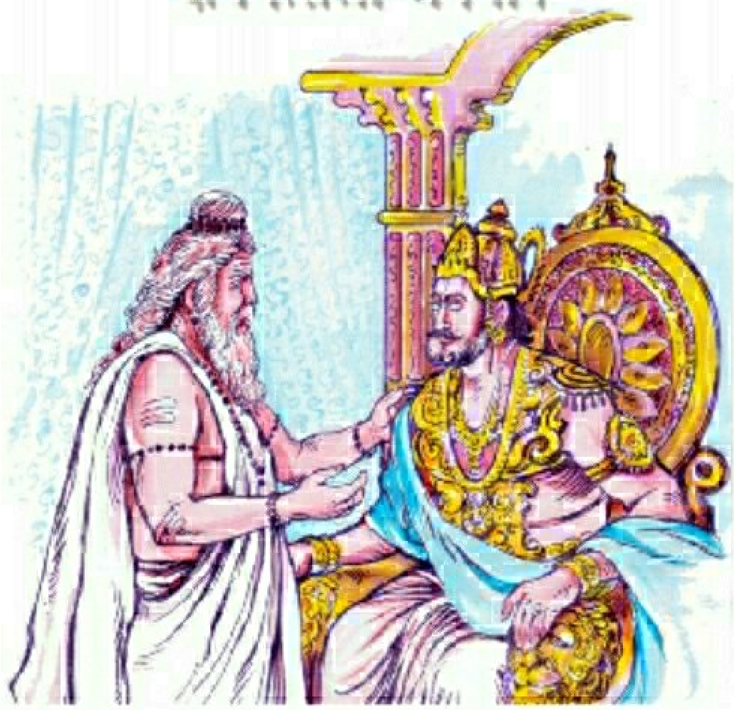

प्रवर्तनम् १

अधोदत्तेषु पदच्छेदेषु साधुरूपाणि विविच्य रिक्तस्थानानि पूरयतु ।

अ) कुर्वन्नासीत्=---------- + ---------।

(कुर्वन् + आसीत् , कुर्वन् + नासीत्)

आ) नोत्थितः = --------- + ------।

(नो+ उत्थितः , न + उत्थितः)

इ) तयोरेकः = ------- + ---------।

(तैः + एकः , तयोः + एकः)

ई) दुःखिताभूत् = -------- + ------।

(दुःखिता + अभूत् ,दुःखिता +भूत्)

उ) सत्स्वपि = -------- + ------।

(सत्सु + पि , सत्सु + अपि)

ऊ) सहजैव = -------+ --------।

(सहजा + इव , सहजा + एव)

प्रवर्तनम् २

छात्राः अव्ययपदानि परिचितानि खलु । अधोदत्त

TVM EDL DIST

अव्ययपदानि क्त्वान्त- ल्यबन्त - तुमुन्नन्तानि इति विविच पदसूर्यं पूर्त्तीकरोतु ।

वोदुम् , उपेत्य , उत्थापयितुम् , दृष्ट्वा , विलिख्य , श्रुत्वा , गन्तुम् , नीत्वा , अधिकृत्य

TVM EDL DIST

प्रवर्तनम् ३

यथोचितं योजयत

अ	आ
धेनोः माता।	तुमुन्नन्तम् ।
महाभारतम्।	शानजन्तम् ।
वोढुम्।	वासवः।
नुद्यमानः।	सुरभिः।
देवानाम् अधिपः।	व्यासः।

प्रवर्तनम् ४

मातृकावत् समस्तपदं लिखत ।

मातृका-- सुराणाम् अधिपः - सुराधिपः ।

TVM EDL DIST

वंशानाम् अधिपः - ----------।

नराणाम् अधिपः - ----------।

देवानाम् अधिपः - ----------।

धनानाम् अधिपः - ----------।

प्रवर्तनम् ५

अधोदत्तेषु शतृ-शानजन्तरूपाणि विविच्य पट्टिकां रचयतु।

(नुद्यमानः, गच्छन् , लिखन् , पचमानः, हसन् , कम्पमानः,

रुदन् , वन्दमानः , प्रेरयन् , गम्यमानः , पठन् , जल्पमानः)

शत्रन्तम्	**शानजन्तम्**
गच्छन्	नुद्यमानः
--------	-----------
--------	-----------
--------	------------
---------	------------
---------	------------

TVM EDL DIST

प्रवर्तनम् ६

पाठे पाठान्तरे च पठितानि लट् - लङ् - लोट् रूपाण्येव कोष्ठके दत्तानि । तानि स्वीकृत्य पट्टिकां पूर्तीकरोतु ।

(पठति , लिखतु , वसति , रोपयतु, अगायत् , पिबतु,अवसत् , गच्छतु , अधावत् ,नृत्यति , खादति , अकरोत् , वदति, कुर्वन्तु ,अपश्यत् ,)

लट्	लङ्	लोट्
पठति	अगायत्	लिखतु
-------	---------	-------
-------	---------	-------
-------	---------	-------
-------	---------	-------

प्रवर्तनम् ७

छात्राः वाक्यपरिवर्तनाय सज्जाः खलु।अधोदत्त उदाहरणं पश्यतु।

अधोदत्त वाक्यानि यद्यपि-तथापि उपयुज्य वाक्यपरिवर्तनं

TVM EDL DIST

करोतु।

उदाः- जनाः चित्रशालाम् अगच्छन्। तत्र वैद्युतिः नासीत्।

उत्तरम् - यद्यपि जनाः चित्रशालाम् अगच्छन् तत्र वैद्युतिः नासीत्।

क) रोगी औषधम् अपिबत्। रोगशमनं नाभवत्।

ख) राजुः यथासमयं बस् निस्थानं गतः। बस् यानं न लब्धम्।

ग) वर्षाकालः समागतः। वृष्टिः नास्ति।

घ) सः संपन्नः,दानशीलःन भवति।

प्रवर्तनम् ८

छात्राः ! संबोधनारूपाणि पठितानि। अधोदत्त वाक्यानि पठित्वा उचितं संबोधनारूपाणि उपयुज्य पूरयतु।

अ) भोः -------! पुत्रस्य दैन्यं दृष्ट्वा अहं रोदिमि।

(वासवाः ,वासव)

आ) गच्छ ------! सर्वं भद्रं जायेत ।

TVM EDIST

(वत्से ,वत्सौ)

प्रवर्तनम् ९

अधोदत्त पदानां समानार्थकपदानि कोष्ठकात् विवेचयतु ।

वृषभः -

नयनम् -

कृषकः -

माता -

पुत्रः -

वासवः -

(सुतः , सुराधिपः , कृषीवलः , जननी , बलीवर्दः , नेत्रम्)

प्रवर्तनम् १०

कोष्ठकात् उचितपदानि स्वीकृत्य वाक्यानि पूरयतु।

क) पुत्रस्य दैन्यं दृष्ट्वा अहं ------।

(रोदिषि , रोदिमि)

ख) त्वं पुत्रस्य अवस्था ------ वा?

(पश्यसि , पश्यति)

TVM EDL DIST

ग) गच्छ वत्से! सर्वं भद्रं ------ ।

(जायेत , जायति)

घ) वयं गृहं -------- ।

(गच्छावः, गच्छामः)

प्रवर्तनम् ११

कोष्ठकात् पदानि स्वीकृत्य गद्यक्रमं पूरयतु।

(अपत्येषु , माता, जननी, कृपार्द्रहृदया)

गद्यक्रमः -

----- सर्वेषु------ तुल्यवत्सला । सा ----तु दीने पुत्रे------भवेत् च।

प्रवर्तनम् १२

कोष्ठकात् उचितानि अंशानि स्वीकृत्य वासवस्य सुरभेः च संभाषणं पूरयतु।

वासवः - अयि शुभे! किमेवं -----?

सुरभिः - भोः वासव! मम ------

दैन्यं दृष्ट्वा अहं रोदिमि।

वासवः- भवत्याः पुत्रस्य --------?

सुरभिः- मम पुत्रः------ इति जानन्नपि सः कृषकः तं

TMM EDL DIST

----------।

वासवः- भद्रे! भवत्याः यद्यपि सहस्राधिकाः पुत्राः सन्ति

तथापि अस्मिन्नेव एतादृशं ------ कथम्?

सुरभिः - अयं अन्येभ्यो----- एव।

वासवः - गच्छ वत्से।अहं सर्वं भद्रं करिष्यामि।

सुरभिः - धन्यवादः भोः!।

(वात्सल्यं ,दीनः , दुर्बलः, पुत्रस्य, किमभवत् , रोदिषि , पीडयति)

TVM EDL DIST